

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันกำลังอยู่ในภาวะที่เปลี่ยนจากสังคมสมัยเก่ามาเป็นสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากได้รับอิทธิพลความเจริญมาจากประเทศทางตะวันตกทำให้สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย รวมทั้งอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนไทย ได้ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องเพศ อันได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การทำแท้ง การมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาสังคมที่ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาการต้องออกจากการเรียนกลางคัน รวมทั้งปัญหาการติดเชื้อ HIV

การศึกษาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน พบว่า วัยรุ่นหญิงอัฟริกาอเมริกันอายุ 16 ปี ร้อยละ 65 เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และร้อยละ 27 เคยตั้งครรภ์ (Moore & Chanse -Lansdule, 2001) ผลสำรวจเอแบคโพลระหว่างวันที่ 10-26 เมษายน 2545 พบว่า กลุ่มวัยรุ่นชายไทยที่มีอายุระหว่าง 14-17 ปี เคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่วัยร้อยละ 68 และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับหญิงให้บริการทางเพศร้อยละ 2.4 แรงผลักดันที่ทำให้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมาจากความใกล้ชิด ร้อยละ 62.8 การอยากลองร้อยละ 52.2 การอ่านหนังสือไปร้อยละ 9.7 (เอกรงค์ ภาณุพงษ์ และ กนกวลี ตริวัฒน์กุล, 2546)

การนัดหมายกับเพศตรงข้ามทำให้หนุ่มสาวไทยในปัจจุบันมีโอกาสคบหากันใกล้ชิด มีโอกาสอยู่กันตามลำพังสองต่อสอง และมีความสนิทสนมมากกว่าแต่ก่อน จึงมีแนวโน้มว่าหนุ่มสาวในยุคนี้ จะมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงานมากขึ้น (วันทนี วาสิกะสิน, 2527) แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในหญิงวัยรุ่นจะลดลง ซึ่งจากเดิมอยู่ในกลุ่มอายุ 20-30 ปี ปัจจุบันอยู่ที่อายุ 13-19 ปี (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรณ, 2543) การศึกษาอายุการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอายุระหว่าง 15-24 ปี พบว่า อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกต่ำสุดอยู่ที่อายุ 12 ปี และอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่พบมาก คือ 15-17 ปี (อัญชลี คติอานุรักษ์, 2535) และการศึกษาเรื่องเดียวกันในนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน จำนวน 314 คนพบว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศ

สัมพันธ์ครั้งแรกคือ 16.7 ปี (ปวีณา สายสูง, 2541) นอกจากนี้ Dwyer, Leeming & Oliver (1996) พบว่านักเรียนอเมริกันชายระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุเฉลี่ยของการเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 15.5 ปี และอายุเฉลี่ยของวัยรุ่นหญิงคือ 16 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของเอแบคโพลในหัวข้อ "Free sex วัยรุ่นไทยคิดอย่างไร" ที่พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกทม. มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยเฉลี่ยอยู่ที่อายุ 16 ปี ส่วนวัยรุ่นเนเธอร์แลนด์มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 17 ปี (เอกรงค์ ภาณุพงษ์และกนกวลี ตริวัฒน์กุล, 2546) และปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเร็วขึ้นเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูในครอบครัว สภาพแวดล้อมทางสังคม การใช้สารเสพติด วัฒนธรรมและศาสนา การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของผู้หญิง ส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์กับสามี รองลงมา คือ คนรัก และเพื่อนชาย

การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานนั้น เกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่น เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องไม่เสียหาย ร้อยละ 74 ของนักเรียนชาย และร้อยละ 31 ของนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้แต่งงาน ร้อยละ 10 ของนักเรียนหญิงตั้งครรรภ์โดยไม่ตั้งใจ รวมทั้งหาทางออกโดยการทำแท้ง (ชวนชม สกนธวัฒน์ และคณะ, 2530)

ปัญหาการตั้งครรรภ์ในวัยเรียนจะเกิดขึ้นมากในวัยรุ่นหรือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอันนำไปสู่การทำแท้ง การศึกษาปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่นในอเมริกาพบว่า อัตราการตั้งครรรภ์นอกสมรสสูงถึง 114 คนจากประชากรวัยรุ่น 1,000 คน จำนวนการตั้งครรรภ์นอกสมรส 600,000 คู่ต่อปี และในจำนวนนี้มีการทำแท้ง 400,000 คน ร้อยละ 14 ของวัยรุ่นชาย และ ร้อยละ 6 ของวัยรุ่นหญิง มีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 14 ปี (อมรา สุนทรธาดา, 2536) สิริตา วรรณวงศ์ (2528) พบว่ากลุ่มมารดาวัยรุ่นไทยที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่มาคลอดที่ โรงพยาบาลศิริราช จำนวน 220 คน มีการตั้งครรรภ์โดยไม่ตั้งใจ ร้อยละ 21.40 และ ร้อยละ 5 ของจำนวนที่ตั้งครรรภ์โดยไม่ตั้งใจเคยพยายามทำแท้งมาก่อน นอกจากนี้ การตั้งครรรภ์ในวัยรุ่นยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมารดาและทารกอีกด้วย จากข้อมูลของกรมอนามัย (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ, 2543) ที่ระบุอัตราการตายของมารดาเนื่องจากการทำแท้งผิดกฎหมายในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวน 566 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 14-20 ปี

อีกปัญหาหนึ่งซึ่งมีความสำคัญที่สุดคงหนีไม่พ้นเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น กามโรค หนองใน ซิฟิลิส และโรคที่ทุกคนกำลังหวาดกลัวอย่างมากคือโรคเอดส์ การเกิดโรคติดต่อดังกล่าว มีมูลเหตุมาจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างวัยรุ่นด้วยกัน หรือจากการไปเที่ยวหญิงบริการตามสถานเริงรมย์ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ HIV ในวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว จากการประเมินของ Office of National AIDS Policy (1996 อ้างถึงใน Lehr,

Dilorio, Dudlese, & Lipana, 2000) พบว่า ในหนึ่งชั่วโมงอย่างน้อยที่สุดมีวัยรุ่น 2 คน ที่มีการติดเชื้อ HIV หรือ 8,670 คนต่อปี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับวิทยาลัยซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการอัตราเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ HIV แม้ว่านักเรียนจะมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และวิธีการแพร่กระจายของโรคก็ตาม (Dilorio, Parison, Lehr, Adame, & Carlone, 1993)

ปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่มาจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ หนังสือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หรืออาจแฝงมาในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทำให้วัยรุ่นได้รับความรู้ทางเพศที่ถูกบังปิดบัง และยังคงอาจทำให้วัยรุ่นหมกมุ่นในเรื่องเพศ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ จึงควรได้รับการแก้ไข โดยความร่วมมือของทุกสถาบันที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน หรือชุมชน แนวทางในการแก้ปัญหาอันหนึ่ง คือ ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องเพศและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบรรทัดฐานของสังคม โดยการสอนให้วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศที่ถูกต้อง

พ่อแม่เป็นผู้มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนให้ลูกมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบรรทัดฐานของสังคม แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความรู้เพศศึกษาจากพ่อแม่น้อยมาก ทั้งที่การสอนเพศศึกษาในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ พ่อแม่ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศให้แก่ลูกได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัยของลูก สามารถพูดคุยในเรื่องความรู้เรื่องเพศเหมือนกับเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ว่าจะหญิงหรือชายสามารถพูดคุยได้ (ศุภาศิริ การิกาญจน์, 2541) และควรให้คำปรึกษาด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นเต็มไปด้วยความรัก (จรรยา เศรษฐบุตร, 2536)

เหตุที่ปัญหาดังกล่าวมักเกิดกับวัยรุ่นมากเป็นเพราะ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็วทำให้เด็กวัยรุ่นมีการรับรู้ภาพพจน์ของตนเองใหม่ หากการรับรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่น เด็กวัยรุ่นจะไม่กังวล แต่หากตรงข้ามกับความต้องการเด็กวัยรุ่นรู้สึกวิตกกังวล กอดตัน ส่งผลไปสู่ปัญหาทางการเรียน การเข้าสังคม ขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า อันนำไปสู่ปัญหาทางบุคลิกภาพ นอกจากนั้นวัยรุ่นยังต้องการความเป็นอิสระและสังคมคาดหวังว่าเด็กต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทั้งในด้านการเรียนและการให้ความช่วยเหลือภายในครอบครัว ทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งทางความคิดและการกระทำ เด็กคิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจ (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) อันนำไปสู่ความห่างเหินในความสัมพันธ์กับพ่อแม่

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีภาวะทางอารมณ์ไม่มั่นคง เป็นวัยที่มีอารมณ์แบบพายุแคม อารมณ์รุนแรง เกิดความสับสน แปรเปลี่ยนกลับไปกลับมาได้อย่างง่าย ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ ทำให้ขัดแย้งกับบุคคลใกล้ชิดได้ง่าย เด็กวัยรุ่นจึงเกิดความกอดตันและแสดงออกโดยมีพฤติกรรมที่รุนแรง

(Hall, 1916) การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของวัยรุ่น ส่วนใหญ่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ในวัยรุ่นมีทั้งอารมณ์กลัว โกรธ วิดกกังวล รัก ชอบ เกลียด ซื่อจ๋าไม่ว่าอารมณ์ประเภทใด มักมีความรุนแรง อ่อนไหวง่าย ควบคุมอารมณ์ยังไม่ได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) ด้วยเหตุนี้เมื่อวัยรุ่นมีปัญหาจึงมักใช้อารมณ์ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาก่อให้เกิดความขัดแย้งในการสร้างสัมพันธภาพกับพ่อแม่และหันไปหาเพื่อนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับตน

วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ต้องการทำตัวให้เหมือนเพื่อน จึงให้ความสำคัญกับเพื่อนมากขึ้น คลุกคลีอยู่กับเพื่อนเพศเดียวกัน มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรม ทำทาง การแต่งกาย ทรงผม ภาษา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม (สุชา จันทน์อม, 2529) ด้วยเหตุนี้เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศเกิดขึ้นและสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นไม่ดี วัยรุ่นจึงมีแนวโน้มสูงที่จะหันไปพึ่งพาเพื่อน

Inhelder & Piaget (1958 อ้างถึงใน ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นจะสามารถคิดในเชิงนามธรรม (Formal Operation) คือ สามารถคิด วิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยไม่จำเป็นต้องเห็น เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ แม้วัยรุ่นจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมได้ดีมากขึ้น แต่เด็กวัยรุ่นก็ยังขาดประสบการณ์ในบางเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องเพศอันอาจนำไปสู่ปัญหาสังคมดังกล่าวข้างต้นได้

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีผลต่อทัศนคติ ความคิด พฤติกรรม ความสนใจของวัยรุ่น และจากสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทต่อสังคมไทยเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กวัยรุ่นมีโอกาสศึกษาหาความรู้เรื่องเพศด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์มากขึ้น ซึ่งสื่อเหล่านี้อาจให้ความรู้ทางเพศที่ทั้งเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมได้ (เต็มศิริ บุญยสิงห์, 2518)

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าวัยรุ่นเริ่มมีความคิดที่จะแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัวทั้งด้านความคิดและการกระทำ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นในครอบครัว และความยุ่งยากในการปรับความเข้าใจซึ่งกันและกัน และมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นได้ ดังนั้นหากไม่มีการติดต่อสื่อสารกัน อย่างเพียงพอ ความขัดแย้งดังกล่าวจะเพิ่มมากขึ้น (จรรยา เศรษฐบุตร, 2536) และเด็กวัยรุ่นจะหันไปปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนมากขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับเพศเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะเด็กที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงทางเพศทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล เช่น เด็กชายเกิดการฝันเปียก เด็กหญิงเริ่มมีการขยายของทรวงอก มีประจำเดือนครั้งแรก ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเด็กไม่ทราบว่าตนควรจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม (เอนก อารีพรอค และ

สุวัทนา อารีพรรค, 2525) พ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสื่อสารความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยส่วนตัว การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีการปรับตัวอย่างเหมาะสม อีกทั้งการสื่อสารปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การจัดการกับปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น เป็นสิ่งที่ช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้มาก

ในการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นนั้น ปัจจัยของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้อง คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ รวมทั้งลักษณะนิสัยของพ่อแม่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากในการสื่อสารเรื่องเพศ พ่อแม่มีบทบาทในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้กับลูกวัยรุ่น จากการศึกษาของ ศุภาศิริ การิกาญจน์. (2541) พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาว กล่าวคือ พ่อแม่มีอายุมากขึ้นจะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้แก่ลูกมากขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของวิมลรัตน์ จงเจริญ (2529) พบว่า อายุของพ่อแม่มีผลต่อความรู้เรื่องเพศ และการปฏิบัติของพ่อแม่ในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี อยู่พรหม (2543) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีอายุน้อยมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่มีอายุน้อยมีการแสวงหาข้อมูลใหม่ เพื่อให้เข้ากับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศระหว่างคนรุ่นเดียวกัน และ การที่พ่อแม่อายุมากขึ้นการเรียนรู้ทางสังคมลดลง การรับรู้สิ่งต่างๆ ลดลง (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม, 2524)

ในด้านการศึกษาของพ่อแม่ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) พบว่า แม่ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรสูง สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี อยู่พรหม (2543) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาของ น้อมฤดี จงพยุหะ (2518) อ้างถึงใน จรรยา เศรษฐบุตร) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาดี ย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และแนะนำบุตรได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาน้อย และผลการศึกษากฎอัญชลี ศรพรหม (2541) พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

ในด้านอาชีพ จากการศึกษาของ ศุภาศิริ การิกาญจน์ (2541) พบว่า พ่อแม่ที่ออกไปทำงานนอกบ้านจะมีผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัวทำให้พ่อแม่และลูกมีเวลาให้กันและกันน้อยลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชุติพร อินทรไพบูลย์ (2536) ที่พบว่าวัยรุ่นที่พ่อแม่ประกอบอาชีพต่าง

กันมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาของ อัญชลี อยู่พรหม (2543) พบว่า พ่อแม่ที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านรายได้ของพ่อแม่ จากการศึกษาของวิมลรัตน์ จงเจริญ (2529) พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้สูงจะมีการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษามากกว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

นอกจากนี้การศึกษาลักษณะนิสัยของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่นนั้น มีผู้สนใจทำการศึกษามากมาย ผลการศึกษาของ Teevan & James (1972) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่กับการปล่อยตัวทางเพศของลูก พบว่า นักศึกษาที่ได้รับคำสั่งสอนจากพ่อแม่มากจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศน้อยและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Baumeister, Flore, & Marin (1995) พบว่า กลุ่มลูกสาววัยรุ่นที่เคยตั้งครรภ์และไม่เคยตั้งครรภ์จะได้รับความรู้เรื่องการมีประจำเดือน การมีเพศสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามพบว่า ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Adeyemo & Brieger (1995) พบว่าพ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการสอนเพศศึกษา เพราะเห็นว่าเป็นการส่งเสริมให้ลูกวัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผลการศึกษาของ Weinstein & Thornton (1989) พบว่าการที่ลูกได้ใกล้ชิดกับพ่อแม่และมีการสื่อสารภายในครอบครัวเป็นปัจจัยหลักในการที่ลูกจะยอมรับค่านิยมของพ่อแม่ นอกจากนี้ยังพบว่ากรณีที่แม่ได้พูดคุยเรื่องเพศกับลูกสาว มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยสามารถป้องกันพฤติกรรมทางเพศได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูก พบว่า วัยรุ่นมีการสื่อสารเรื่องเพศกับแม่มากกว่าพ่อ และลูกสาวมีการสื่อสารเรื่องเพศกับแม่มากกว่าลูกชาย (Rosenthal Feldman, 1999; Lehr, Diliron, Dudles, & Lipana, 2000 ; Raffaelli, Bogenschneide, & Flood, 1998)

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วัยรุ่น

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

ในเรื่องของวัยรุ่น ได้มีผู้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ดังนี้

Rice (1966) กล่าวว่า คำว่า "วัยรุ่น" มาจากภาษาละตินว่า "Adolescere" ซึ่ง หมายถึง "การเจริญเติบโต" (To grow) หรือ "การเจริญไปสู่การมีวุฒิภาวะ" (To grow to maturity) วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่

Rogers (1972) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง การย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยพิจารณาเกณฑ์ความพร้อมทางด้านร่างกายที่เจริญเติบโตเต็มที่ถึงวุฒิภาวะสูงสุดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่

Hurlock (1973) ได้กล่าวถึงคำว่า "วัยรุ่น" ไว้ว่าวัยรุ่นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เด็กจะพัฒนาจากการพึ่งพิงผู้ใหญ่ไปสู่ความเป็นอิสระอย่างเห็นได้ชัดในทุก ๆ ด้าน และการที่เด็กจะมีความเจริญถึงขั้นมีวุฒิภาวะนั้น มิใช่เจริญเติบโตทางร่างกายด้านเดียวเท่านั้น ทางจิตใจก็จะเจริญเติบโตไปด้วย นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

โดยสรุป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีวุฒิภาวะสูงสุดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่

1.2 การแบ่งช่วงของวัยรุ่น

การแบ่งช่วงของวัยรุ่นมักกำหนดจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ ซึ่งวัยรุ่นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการในแต่ละช่วงของวัยรุ่นดังต่อไปนี้

Hurlock (1973) กล่าวว่า การเข้าสู่วัยรุ่นของเพศชายและเพศหญิงจะเริ่มไม่พร้อมกัน ซึ่งโดยปกติเพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ 1-2 ปี และช่วงอายุของวัยรุ่นในเพศหญิงจะอยู่ระหว่าง 13-18ปี ส่วนเพศชายจะอยู่ระหว่าง 14-18 ปี

Steinberg (1993) ได้กำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้เป็น 3 ระยะ คือ วัยรุ่นตอนต้นอายุระหว่าง 11-14 ปี วัยรุ่นตอนกลางอายุระหว่าง 15-18 ปีและวัยรุ่นตอนปลายอายุระหว่าง 18-21 ปี ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2530) ได้แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นดังนี้

1. ช่วงวัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 13-15 ปี โดยเป็นช่วงที่เด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งในช่วงนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกาย พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นระยะนี้จึงมุ่งเข้าหาตนเอง มีความสนใจในรูปร่างของตน และเปลี่ยนแปลงทางลักษณะทางเพศทั้งภายในและภายนอก

2. ช่วงวัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 15-18 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ได้แล้ว เด็กระยะนี้จะมุ่งความสนใจเพื่อค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นระยะนี้จะชอบอิสระ ชอบทดลอง และต้องการ

เป็นตัวของตัวเอง โดยมีเจตคติและค่านิยมของตนเอง ตลอดจนมีการวางแผนในอนาคต นอกจากนี้เด็กยังเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศอีกด้วย

3. ช่วงวัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี ระยะเวลาเป็นช่วงสุดท้ายก่อนที่เข้าสู่ผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เด็กเริ่มจัดรูปแบบของตนเอง เริ่มมีการฝึกความชำนาญในสายอาชีพของตนเองมุ่งหวังอนาคต เช่น การเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาในสาขาอาชีพต่าง ๆ นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังรู้จักตนเอง และสามารถเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่ของตนเองเข้ากับสังคมใหม่ที่ตนเองอยู่ รู้คุณค่าของชีวิตและสร้างจุดมุ่งหมายของชีวิต ตลอดจนมีมุมมองต่อสังคมกว้างขึ้น

โดยสรุปการแบ่งช่วงของวัยรุ่นนั้น เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี วัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ วัยรุ่นตอนต้นอายุ 12-15 ปี วัยรุ่นตอนกลางอายุ 15-18 ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุ 18-21 ปี

1.3 พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนในร่างกาย เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกายจะมีการหลั่งของฮอร์โมนเพศซึ่งทำให้อวัยวะเพศมีการเจริญเติบโต อันส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ ความรู้สึกทางเพศนี้เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นทุกคน แต่เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ยังไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ จึงควรหาทางระบายความรู้สึกทางเพศหรืออารมณ์ทางเพศอย่างเหมาะสม โดยหาสิ่งอื่นทำเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจและลดความต้องการทางเพศลง เช่น การเล่นกีฬา ออกกำลังกาย การหางานอดิเรกทำ นอกจากนี้ วัยรุ่นสามารถหาทางออกด้วยการช่วยเหลือตนเองหรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองซึ่งสามารถกระทำได้อย่างปลอดภัยทั้งหญิงและชาย (กองพัฒนาศึกษานอกโรงเรียน, 2543)

1.4 พฤติกรรมทางเพศ

พฤติกรรมทางเพศ เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ เป็นการกระทำ การแสดงออกที่วัยรุ่นได้แสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนต่างเพศ การแสดงออกซึ่งความรัก การจับมือถือแขนทั้งในที่สาธารณะและที่ลับตาคน (ดวงหทัย นุ่มนวล, 2546 และ วิชาญ รุ่งอุทัย, 2533) รวมทั้งการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

วิทยา นาควัชระ (2544) แบ่งพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นดังนี้

1. พฤติกรรมทางเพศกับตนเอง (Autosexuality) วัยรุ่นจะใช้ตัวเองเป็นวัตถุที่เร้าความรู้สึกทางเพศให้ถึงจุดสุดยอด พฤติกรรมที่พบบ่อย คือ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation) เพื่อต้องการผ่อนคลายความรู้สึกทางเพศ ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่ปกติในวัยรุ่น

2. พฤติกรรมทางเพศกับคนเพศเดียวกัน (Homosexuality) พบได้บ่อยในวัยรุ่นตอนต้น เป็นช่วงที่วัยรุ่น เริ่มมีการเปลี่ยนจากวัตถุที่เร้าความรู้สึกทางเพศจากตัวเองไปหาบุคคลอื่น ในช่วงนั้นเพื่อนเพศเดียวกันจะเข้ามามีบทบาทสำคัญมาก เพราะมีลักษณะของความเหมือนกัน ไม่มีอันตราย วัยรุ่นจึงมักจะสนใจเพื่อนเพศเดียวกัน จากความสนิทสนมใกล้ชิดจึงทำให้วัยรุ่นบางคน อาจมีจิตใจเฝือชอบเพศเดียวกันหรือมีพฤติกรรมทางเพศกับเพื่อนเพศเดียวกัน

3. พฤติกรรมทางเพศกับคนต่างเพศ (Heterosexuality) วัยรุ่นจะเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ มากขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางและวัยรุ่นตอนปลาย เนื่องจากมีความมั่นใจว่าเป็นความถูกต้อง ของสังคม และเป็น การแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผย จึงจะเห็นว่าวัยรุ่นจะสนใจพฤติกรรม และ กิจกรรมทางเพศมาก อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง ต้องการแสดงออกถึงความสนใจ ห่วงใยต่อ เพื่อนเพศตรงข้าม (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530)

จากพฤติกรรมทางเพศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการ เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเพศ การมีความรักและความต้องการทางเพศ อันเป็นแรงผลักดันตามธรรมชาติที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เช่นการมีเพศ สัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ด้วยความอยากรู้ อยากรเห็น อยากรทดลองจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ปัญหาต่าง ๆ มากมาย

1.5 ปัญหาทางเพศ

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากฮอร์โมนเพศทำให้ วัยรุ่นเกิดความรู้สึกทางเพศ ความต้องการทางเพศ วัยรุ่นเริ่มมีความรัก ความสนใจในเพศตรง ข้าม ในเพศชายความรู้สึกและความปรารถนาทางเพศ จะเกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็ว อันเป็นผล มาจากแรงขับทางเพศ (sex drive) ที่รุนแรงทำให้ต้องระบายออกมาในรูปของความฝัน ที่เรียกว่า ฝันเปียก คือ การหลั่งน้ำอสุจิระหว่างหลับ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งแรงผลักดันนี้ จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามได้ (เอนก อารีพรรคและสุวิทนา อารีพรรค, 2525) ด้วยความอยากรู้อยากทดลอง ทำให้วัยรุ่นมีการนัดหมายกัน และมีโอกาสใกล้ชิดอยู่กับตามลำพัง สองต่อสอง จึงมีแนวโน้มว่าวัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน มากขึ้น (วันทนี วาสิกะลิน, 2527)

นอกจากนี้ อิทธิพลจากสื่อมวลชน ยังมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ โดยเฉพาะสิ่งที่มีเนื้อหา ทางเพศที่ไม่เหมาะสมหรือปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ การอ่านหนังสือลามก การดูภาพยนตร์เกี่ยว กับการร่วมเพศ สื่อทางอินเทอร์เน็ต ย่อมก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ปัญหาการมี

เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การทำแท้ง และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนทางเพศ (จุฑามาศ นุชนารถ, 2531; อังสนา บุญธรรม, 2535; กุลยา สาหรัยพรหม, 2538 ; วนิตา พันธุ์สะอาด, 2543)

1.6 ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการเกิดจากการรู้สึกอยากได้ อยากมี อยากเป็นของบุคคล และทำให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนต้องการ วัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่ต้องการให้ผู้ใหญ่ควบคุมดูแลอยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องการให้ผู้ใหญ่แสดงความรักต่อเขาแบบเด็กๆ อีก แม้ว่าวัยรุ่นยังคงต้องการความรักอยู่ก็ตาม

อุไร สุมาริธรรม (2545) ได้แบ่งความต้องการของวัยรุ่นเป็น 2 ประเภทคือ

1. ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์

1.1 ความต้องการอาหาร ในช่วงวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตของร่างกายอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นต้องการอาหารมากกว่าวัยอื่น พ่อแม่จึงควรดูแลให้วัยรุ่นได้รับอาหารอย่างเพียงพอกับความ ต้องการ

1.2 ความต้องการทางเพศ ในวัยรุ่นการทำงานของต่อมเพศ อวัยวะเพศจะมีความสมบูรณ์ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเกิดความต้องการทางเพศ เกิดแรงขับ พยายามจะหาทางตอบสนองความต้องการทางเพศ พ่อแม่จึงควรแนะนำหาทางระบายความต้องการทางเพศ ออกในทิศทางที่เหมาะสม เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง

1.3 ความต้องการเครื่องนุ่งห่ม พบว่าวัยรุ่นต้องการความโดดเด่น สะดุดตาเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจึงมักพิถีพิถันเกี่ยวกับการแต่งกายเป็นพิเศษ ใส่เสื้อผ้าตามสมัยนิยม ไม่ชอบให้พ่อแม่ ก้าวก่ายเรื่องการแต่งกายของตน

1.4 ความต้องการที่อยู่อาศัย วัยรุ่นต้องการห้องส่วนตัว เพื่อให้เป็นโลกส่วนตัวของตนในการทำกิจกรรมต่างๆ

1.5 ความต้องการการพักผ่อน วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการพักผ่อนมาก เนื่องจากร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีกิจกรรมในเรื่องการเรียนที่ต้องใช้สมองมาก ทำกิจกรรม เล่นกีฬา ร่วมกับเพื่อนๆ วัยรุ่นจึงมักนอนตื่นสายประจำจนถูกพ่อแม่บ่น

2. ความต้องการทางจิตใจ

2.1 ความต้องการได้รับอิสระ วัยรุ่นต้องการเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบให้ใครมาออกคำสั่ง หรือก้าวร้าวชีวิต ผู้ใหญ่จึงไม่ควรไปชี้นำหรือบีบบังคับให้วัยรุ่นทำตาม แต่ควรปล่อยให้เขามีอิสระ ควรเป็นที่ปรึกษา เมื่อวัยรุ่นต้องการ

2.2 ความต้องการยอมรับจากสังคม วัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับและเห็นความสามารถ เห็นคุณค่าของตน รวมทั้งต้องการให้พ่อแม่ยอมรับว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว

2.3 ความต้องการความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย เนื่องจากช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ทำให้เกิดความวุ่นวาย สับสน เด็กจึงต้องการที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัย อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น

2.4 ความต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ เด็กวัยรุ่นเป็นวัยอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ยิ่งพ่อแม่บอกว่าสิ่งนั้นไม่ดี เด็กยิ่งอยากทดลอง พ่อแม่จึงควรให้ความสนใจและให้ข้อมูลคำแนะนำที่ถูกต้อง

2.5 ความต้องการกลุ่มเพื่อน ต้องการให้เพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม จึงมักยอมตามใจเพื่อน ชอบทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

2.6 ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง วัยรุ่นเริ่มคิดที่จะหาเลี้ยงตนเอง เนื่องจากอยากมีเงินทองใช้จ่ายตามความต้องการของตนเอง

2.7 ความต้องการความยุติธรรม วัยรุ่นจะไม่พอใจมากหากรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม

2.8 ความต้องการมีหลักการและอุดมการณ์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น

Collins & Harper (1978 อ้างถึงใน โสภณัท นุชนาถ, 2542) กล่าวถึงลักษณะของพ่อแม่ที่ดีที่วัยรุ่นต้องการ ไว้ดังนี้

1. ต้องการให้พ่อแม่เป็นห่วงเป็นใย และให้ความสนใจในตัวเขา แต่อย่ามากเกินไป
2. ต้องการให้พ่อแม่พูดกับเขา รับฟังความคิดเห็นและพยายามทำความเข้าใจวัยรุ่น
3. ต้องการให้พ่อแม่ยอมรับในแบบที่เป็นอยู่ ยอมรับและไม่วิจารณ์การกระทำของเขาอยู่ตลอดเวลา
4. ต้องการความมั่นใจจากพ่อแม่
5. ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการตัดสินใจด้วยตนเอง แต่ไม่ต้องการให้พ่อแม่ทอดทิ้ง

6. ต้องการครอบครัวที่มีความสุข บรรยากาศเป็นกันเอง
7. ต้องการมีความรู้สึกภาคภูมิใจในพ่อแม่ของตน วัยรุ่นต้องการให้พ่อแม่ของเขาเป็นบุคคลน่าชื่นชม มีเกียรติยศชื่อเสียง

2. ปัจจัยของพ่อแม่

ปัจจัยของพ่อแม่ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะนิสัยของพ่อแม่ ตามการรับรู้ของลูกวัยรุ่น มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านอายุของพ่อแม่ อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาว กล่าวคือ พ่อแม่มีอายุมากขึ้นจะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้แก่ลูกมากขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของวิลลิตน์ จงเจริญ (2529) พบว่า อายุของพ่อแม่มีผลต่อความรู้เรื่องเพศและการปฏิบัติของพ่อแม่ในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี อยู่พรหม (2543) ที่พบว่าผู้ปกครองที่มีอายุน้อยมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่มีอายุน้อยมีการแสวงหาข้อมูลใหม่ เพื่อให้เข้ากับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศระหว่างคนรุ่นเดียวกัน และ การที่พ่อแม่อายุมากขึ้นการเรียนรู้ทางสังคมลดลง การรับรู้สิ่งต่างๆ ลดลง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉานีก, 2524)

2. ด้านระดับการศึกษาของพ่อแม่ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) พบว่า แม่ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรสูงสอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี อยู่พรหม (2543) พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาของ น้อมฤดี จงพยุหะ (2518 อ้างถึงใน จรรยา เศรษฐบุตร, 2536) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาดี ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูและแนะแนวบุตรได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาน้อย และผลการศึกษาของอัญชลี ศรีพรหม (2541) พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. อาชีพของพ่อแม่ จากการศึกษาของ ศุภาศิริ การิกาญจน์ (2541) พบว่า พ่อแม่ที่ออกไปทำงานนอกบ้านจะมีผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ทำให้พ่อแม่และลูกมีเวลาให้กันและกันน้อยลง สอดคล้องกับ วิลลิตน์ จงเจริญ (2529) พบว่าพ่อแม่ที่มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จะมีความรู้และความสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเพศได้ดีกว่าพ่อแม่ที่ไม่มีอาชีพหรืออยู่กับบ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าพ่อแม่ที่มีอาชีพหรือ

หน้าที่การงานดี มักเป็นพ่อแม่ที่มีการศึกษาสูง เพราะการศึกษาก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ สามารถนำความรู้ไปสอนเรื่องเพศให้กับรู้ได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชูลีพร อินทรไพบุลย์ (2536) ที่พบว่าวัยรุ่นที่พ่อแม่ประกอบอาชีพต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาของ อัญชลี อยู่พรหม (2543) พบว่าพ่อแม่ที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเรื่องเพศในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. รายได้ของพ่อแม่ ครอบครัวที่มีรายได้สูงจะสามารถให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาดีกว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ (วิมลรัตน์ จงเจริญ, 2529) สอดคล้องกับการศึกษาของสุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) ที่พบว่า แม่ที่มีรายได้สูงจะมีความรู้ในการเลี้ยงดูลูกวัยเด็กได้ดีกว่าแม่ที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำ เพราะรายได้มีความสัมพันธ์กับอาชีพ พ่อแม่ที่มีรายได้สูงมักมาจากพ่อแม่ที่มีอาชีพหรือหน้าที่การงานที่ดี และมีความรู้สูง จึงสามารถสอนและให้ความรู้เรื่องเพศกับลูกได้

5. ลักษณะนิสัยของพ่อแม่ Papalia & Olds (1995) ได้เสนอแนะลักษณะนิสัยส่วนตัวของพ่อแม่ที่เอื้ออำนวยต่อความไว้วางใจของลูกและพร้อมจะสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศด้วย ดังนี้

1. ให้ความสนใจ / ไวต่อความต้องการของวัยรุ่น
2. ให้โอกาสวัยรุ่นได้ซักถาม
3. ให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
4. ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำทางบวก
5. เป็นผู้ฟังที่สงบและเข้าใจความคิดของลูก
6. ให้ความสนิทสนมและพูดคุย
7. เข้าใจความรู้สึกแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรม
8. ไม่หัวเราะเยาะหรือทำให้ลูกอับอายขายหน้าหรือมองว่าไร้สาระ
9. รับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นและเสนอความคิดเห็นส่วนตน

Steinberg & Lamborn (1992) ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะช่วยให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จในการปรับตัวสู่สังคมได้ต้องประกอบด้วยความรักความผูกพันของครอบครัวและความเป็นตัวของตัวเอง

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2535) ได้กล่าวถึงการเป็น พ่อแม่ที่ดีสำหรับลูกวัยรุ่น ว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และการแสดงออกของลูกที่ต่างไปจากเดิม ตลอดจนสังคมและสิ่งแวดล้อมของวัยรุ่น
2. ปรับบทบาทและวิธีการอบรมเลี้ยงดู ให้รับฟังความคิดเห็นของลูกมากขึ้น พ่อแม่ควรทำตัวเป็นผู้ชี้แนะแนวทางต่าง ๆ และเป็นທີ່ปรึกษาที่ลูกไว้วางใจได้

3. ดูแลความเป็นอยู่ อาหารการกินและสุขภาพของลูก รวมทั้งชี้แนะให้ลูกรู้จักดูแลสุขภาพของตน เพราะวัยรุ่นอาจกังวลกับการเปลี่ยนแปลงของตัวเอง อาจมีความเข้าใจผิด ทำให้ปฏิบัติตัวตามเพื่อนหรือสมัยนิยมจนเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้ โดยพ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำตัวเป็นแบบอย่างและชวนให้ลูกมีส่วนร่วมจัดการเรื่องการจับจ่ายใช้สอยในครอบครัวโดยคำนึงถึงประโยชน์ ประหยัดและปลอดภัย

4. พูดคุยกับลูกเพื่อรู้ถึงความคิด ความรู้สึกและความเป็นอยู่ของลูก เช่นการคบเพื่อน การเรียน การงาน ความมุ่งหวังในอนาคต เป็นต้น

5. เปิดโอกาสให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง รู้จักรับผิดชอบ มีอิสระในการตัดสินใจบ้างในบางเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเมื่อเกิดข้อขัดแย้งพ่อแม่ควรใช้เหตุผลอย่างละมุนละม่อม ไม่ควรบังคับเคี่ยวเข็ญหรือทำให้ลูกได้อาย

6. ส่งเสริมให้ลูกใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและชุมชน เช่น ศึกษาหาความรู้ เล่นกีฬา เล่นดนตรี ช่วยทำงานบ้าน ดูแลทุกข์สุขของคนในครอบครัว ร่วมกิจกรรมของชุมชน เป็นต้น

7. เตรียมพร้อมที่จะสนับสนุนลูกให้เรียนต่อ หรือทำงานอาชีพตามความสนใจ และความสามารถของลูกเท่าที่พ่อแม่จะทำได้

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2535) ได้เสนอข้อควรปฏิบัติในการสั่งสอนลูกเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันควร ไว้หลายประการดังนี้

1. พ่อแม่ควรปลูกฝังให้ลูกรู้จักมีความรู้สึกรักเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง ยกย่องการมีรักเดียวใจเดียว ฝึกให้รู้จักอดทนรอคอยที่จะได้รับตอบสนองของความต่าง ๆ ตามเวลาอันควร

วัยรุ่นหญิง ควรรู้จักรักษานวลสงวนตัว วางตัวอย่างเหมาะสมและมีคุณค่า

วัยรุ่นชาย ควรภูมิใจในความเป็นลูกผู้ชายไม่เอาเปรียบทางเพศ หรือรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า มีจิตใจที่เข้มแข็ง สามารถควบคุมอารมณ์ปรารถนาตามธรรมชาติ และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ไม่ชิงสุกก่อนห่าม

2. พ่อและแม่ ควรให้ความรักความเอาใจใส่ใกล้ชิดกับลูก ทั้งสองเพศอย่างเสมอต้นเสมอปลาย รวมทั้งสอนให้ลูกได้เรียนรู้ถึงสภาวะจิตใจ การแสดงออก และมารยาทของทั้งเพศชายและหญิง

3. ควรให้ลูกมีโอกาสคบหาสมาคมกับญาติพี่น้อง เพื่อนต่างเพศโดยพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมการเรียน การเล่นกีฬา บันทึกลง หรือบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันในขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ถึงอุปนิสัยใจคอ เข้าใจวิธีการวางตัวและปฏิบัติต่อเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม และตามมารยาทที่พึงงาม

4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับลูกวัยรุ่น เกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง การวางแผนครอบครัวและการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แนะนำให้ลูกหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่ถูกต้อง เช่น จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และครูอาจารย์

5. หากลูกวัยรุ่นมีปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์โดยไม่ต้องการหรือจากการติดเชื้อ พ่อแม่ ผู้ปกครองควรตั้งสติให้มั่นคง และเป็นหลักชี้แนะแนวทางให้แก่ลูกในการแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ ไม่ควรใช้อารมณ์ทำโทษรุนแรงทัณฑ์มาซ้ำเติมหรือขบไล่ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียมากขึ้น

จากผลงานวิจัยข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่นได้แก่ อายุของพ่อแม่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ อาชีพของพ่อแม่ รายได้ของพ่อแม่ การให้ความสนใจต่อความต้องการของลูก การให้โอกาสลูกซักถาม การให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกเกิดปัญหา การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำที่ถูกต้อง การเป็นผู้ฟังที่สงบเข้าใจความคิดของลูก การให้ความสนิทสนมพูดคุย การไม่หัวเราะหรือทำให้ลูกอับอาย การรับฟังความคิดเห็นของลูก การฝึกให้ลูกมีความรับผิดชอบและความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว

3. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่และลูกวัยรุ่น

การสื่อสาร หมายถึง การที่พ่อแม่มีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นแนวทางให้พ่อแม่สามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของพ่อแม่อีกด้วย

การสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับลูก ต้องการสิ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญ คือ

3.1 การอบรมเลี้ยงดู

วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรม ดังที่

Elder (1962 อ้างถึงใน ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) กล่าวว่า การพูดสื่อสารระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อแม่และเด็กวัยรุ่นได้ ช่วยให้เด็กปรับตัวผ่านวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้ดี การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พ่อแม่

จะให้โอกาสเด็กวัยรุ่นตัดสินใจหรือออกความคิดเห็น แต่การตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังต้องขึ้นกับพ่อแม่ Coopersmith, 1967 และ Elder (1963 อ้างถึงในประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530) ศึกษาพบว่าพ่อแม่ที่แสดงความรักกับวัยรุ่นอยู่เสมอ ทำให้วัยรุ่นสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นใจในเอกลักษณ์แห่งตน มีความภูมิใจในตัวเอง อย่างไรก็ตามหากพ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก ใกล้ชิดและให้ความรักความมั่นใจต่อลูกว่าพ่อแม่พร้อมเสมอจะรับฟังปัญหาและชี้แจงให้ลูกเข้าใจด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม ลูกจะเกิดการยอมรับและกล้าปรึกษาปัญหาอย่างเปิดเผยกับพ่อแม่

Baumrind (1974 อ้างถึงใน พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, 2545) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) คือ การอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมต่อพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก บิดามารดาจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของเด็กและกำหนดให้เด็กเชื่อฟังและปฏิบัติตาม แนวทางที่บิดามารดา กำหนดไว้ บิดามารดาจะแสดงความรักเอาใจใส่และให้ความอบอุ่นต่อเด็ก สนใจพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็น และสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะเป็นผู้ที่รู้จักการให้และมีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้ดี มีความไว้วางใจตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ดี

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดา มีความเข้มงวด และไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก มีการจัดระบบการควบคุมและวางกฎเกณฑ์ให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด เด็กต้องยอมรับในคำพูดของพ่อแม่ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ มีการใช้อำนาจควบคุมโดยวิธีการบังคับและลงโทษเมื่อเพื่อให้เด็กทำตามความคาดหวังของพ่อแม่ เด็กที่ได้รับการอบรมแบบนี้ มักจะไม่ค่อยมีความสุข ชอบหลีกเลี่ยงสังคม มีความวิตกกังวล และรู้สึกไม่มั่นคง มีความคับข้องใจสูง และขาดความกระตือรือร้น

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive) คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ตามการตัดสินใจของเด็กเองโดยไม่มีการกำหนดขอบเขต ใช้การลงโทษน้อย เด็กสามารถแสดงความรู้สึกและอารมณ์ออกมาได้อย่างเปิดเผย บิดามารดาอาจให้คำปรึกษาหรือพยายามใช้เหตุผลกับเด็ก เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบนี้ มักไม่มีศักยภาพตามวุฒิภาวะเพียงพอ มีความสามารถในการควบคุมตนเองต่ำ มีลักษณะพึ่งพาผู้อื่นสูง มีปัญหาในการควบคุมอารมณ์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ให้ความสนใจหรือตอบสนองตามความต้องการของเด็ก ให้การดูแลเอาใจใส่เด็กน้อย บิดามารดา

กลุ่มนี้จะเพิกเฉยต่อเด็กพอ ๆ กับที่ไม่เรียกร้อง เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะเป็นเด็กก้าวร้าวและมีปัญหาในสังคม

3.2 สัมพันธภาพในครอบครัว

กมลลา แสงสีทอง (2526) ให้ความหมายของคำว่า "สัมพันธภาพในครอบครัว" ว่าเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาทที่บุคคลมีต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะของการปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัวแล้ว นับว่าเป็นสัมพันธภาพที่ดี แต่หากเป็นความขัดแย้งหรือความรู้สึกที่เป็นอริต่อกันถือว่าเป็นลักษณะของสัมพันธภาพที่ไม่ดีภายในครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526) ระบุว่าสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว พ่อแม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เกี่ยวกับทุกขสข ความลับในเรื่องต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บุตรได้มีส่วนร่วมกับการตัดสินใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น หรือการกระทำต่าง ๆ ของบุตร
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมแสดงถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อลูก การช่วยเหลือคลายปัญหาต่าง ๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่าสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับการมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ของลูก พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ โดยที่ไม่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคหรือแสดงออกถึงความไม่ไว้ใจใจในการไปรวมกิจกรรม

8. การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่าง ๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ค่านิยม ทัศนคติ และยินยอมกระทำตามกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

9. ความรักและเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ พฤติกรรมของลูกที่แสดงถึงความรัก ความเคารพต่อพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใด ๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นกับระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกโดยไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เสมือนหนึ่งลูกไร้ความสามารถในการดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่ค่อยย้ำเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป พ่อแม่ไม่ค่อยย้ำเตือนหรือรบเร้าให้บุตรได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคียดแค้นให้ลูกกระทำสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป

14. ให้กำลังใจเพื่อให้ประสบความสำเร็จ พ่อแม่ให้กำลังใจ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มี ความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ (2539) ได้กล่าวถึง วิธีการสร้างความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว ไว้ดังนี้

1. ให้ความสำคัญต่อกันและกันและเคารพนับถือกันตามฐานะ เช่น สามีให้เกียรติภรรยา ภรรยาให้เกียรติสามี พ่อแม่ให้เกียรติลูก ลูกให้เกียรติพ่อแม่ เป็นต้น

2. มีความเชื่ออาทรต่อกัน โดยแสดงความมีน้ำใจ ความห่วงใยและให้ความช่วยเหลือดูแลกันและกันเสมอทั้งในยามปกติ ยามทุกข์ยากหรือมีปัญหา โดยการไต่ถามความทุกข์สุขและพูดคุยด้วยทุกครั้งที่มีโอกาส

3. การหาเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นสื่อให้เกิดความสุขความพอใจที่เป็นประสบการณ์ประทับใจร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูกทำให้บุคคลได้ใกล้ชิดและรู้จักกันและกันดีขึ้น

4. ความสามัคคี สมาชิกครอบครัวมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด จะสามัคคีร่วมมือกันทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สมาชิกแต่ละคนของครอบครัวเต็มใจทำงานเพื่อกันและกัน และเพื่อครอบครัวอย่างเต็มความสามารถ

สมพร สุทัศนีย์ (2537) กล่าวว่า การสร้างความผูกพันรักใคร่สามัคคีกันควรยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่ต่อกันและยึดหลักคุณธรรมเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และบุตร พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกในลักษณะดังนี้

1.1 ทำหน้าที่ของพ่อแม่อย่างสมบูรณ์ เช่น เลี้ยงดูลูกให้เจริญเติบโตแข็งแรงสมบูรณ์ ให้การศึกษาตามกำลังของพ่อแม่และกำลังสติปัญญาของลูก แบ่งทรัพย์สินมรดกแก่ลูกด้วยความยุติธรรม

1.2 สนองความต้องการให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็ก เช่น ลูกวัยรุ่นนั้นต้องการอิสระมากขึ้นในการตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

1.3 ให้ความรักความเมตตา ด้วยการพูดจาสุภาพอ่อนโยนโดยไม่ใช้วาจาหยาบคายหรือขู่กรรโชกให้เกิดความหวาดกลัวอับอาย หรือเจ็บช้ำน้ำใจ

1.4 เมื่อลูกผิดพลาดควรให้เหตุผลในการลงโทษ และควรให้อภัยถ้าหากความผิดนั้นไม่ร้ายแรง

1.5 ให้ความยุติธรรมในการดูแลลูก ไม่เลือกที่รักมักที่ชังไม่ว่าในเรื่องเพศ ผิวดำ หรือลำดับการเกิด เช่น ไม่รังเกียจว่าจะลูกจะเป็นลูกชายหรือหญิง ผิวดำหรือดำต้องรักให้เท่าเทียมกัน

1.6 ใช้วิธีประชาธิปไตยในการอบรมเลี้ยงดูลูก หมายถึง การที่บุคคลมีเสรีภาพโดยไม่ถูกร้าเอกลีธีส่วนบุคคล พ่อแม่ต้องยอมรับในความคิดเห็นของลูก การลงโทษอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่ ลูกปฏิบัติตนต่อพ่อแม่ ในลักษณะดังนี้
 - 2.1 แสดงความเคารพเชื่อฟัง พ่อแม่ยอมรับและหวังดีต่อลูก ปรารถนาที่จะให้ลูกมีความสุขความเจริญ พ่อแม่จึงให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เสมอ ลูกควรเชื่อฟัง แม้ว่าบางครั้งพ่อแม่จะห้ามในสิ่งที่ลูกต้องการจะทำ ลูกที่ดีก็ควรเชื่อฟังไม่ควรโต้เถียงหรือใช้วาจាក้าวร้าว ดุหมั่นพ่อแม่
 - 2.2 แสดงความกตัญญูตทเวที คือ สำนึกในบุญคุณและตอบแทนพระคุณพ่อแม่
 - 2.3 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้ความปรารถนาของพ่อแม่สัมฤทธิ์ผล
 - 2.4 ไม่สุรุษสุร่าย รู้จักประหยัดและเก็บออมเงินของพ่อแม่ และเงินที่หามาได้ด้วยตนเอง เพื่อจะได้มีฐานะที่มั่นคงในอนาคต
 - 2.5 ไม่ประพฤติตนพาลเกร หรือเป็นนักเลงการพนันจนทำให้พ่อแม่เสียใจ
 - 2.6 ช่วยเหลืองานในบ้านเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ แม้เมื่อมีอาชีพการงานแล้วหากมีงานที่ช่วยได้ก็ควรที่จะช่วย
 - 2.7 มีความเกรงใจพ่อแม่ เช่น ไม่หยิบสิ่งของพ่อแม่ไปใช้โดยพลการ
 - 2.8 รักษาความดี เกียรติยศชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล
 - 2.9 พอใจในทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่มอบให้ และรักษาทรัพย์สินนี้ไว้ให้พอกพูน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2534 อ้างถึงใน ภัฏชลี ศรพรหม, 2541) กล่าวถึงบทบาทของบุคคลในครอบครัวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว สมาชิกทุกคนจะมีบทบาทที่สังคมกำหนดให้เป็นแนวทางปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน บทบาทหน้าที่ของมารดา จะเป็นผู้ดูแลอบรมบุตรให้เหตุผล ไม่ใช้อารมณ์ เป็นที่พึ่งของบุตร ไม่เปรียบเทียบบุตรของตนกับบุตรของผู้อื่นในทางที่จะทำให้บุตรเกิดปมด้อยหรือกระทบกระเทือนใจ บทบาทหน้าที่ของบิดาจะต้องเป็นผู้ให้ความรักความห่วงใยและความรับผิดชอบต่อครอบครัวไม่ทอดทิ้งลูก ไม่ใช้อารมณ์ ไม่มีภรรยาหลายคน บทบาทของปู่ย่า ตายาย จะเข้ามามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

3.3 การสื่อสารเกี่ยวกับเพศ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ลักษณะทางเพศ เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงจะทำความคุ้นเคยกับอวัยวะของตนเอง เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง พ่อแม่จึงมีส่วนสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศแก่ลูกวัยรุ่น เนื่องจากเด็กวัยรุ่นมีความสนิทสนมใกล้ชิดกับเพื่อนมากที่สุด ความรู้เรื่องเพศของเด็กวัยรุ่นมักได้รับมาจากคำบอกเล่าของเพื่อนร่วมรุ่นหรือรุ่นพี่และมักจะรู้สึกอาย กลัวๆ กล้า ๆ ที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540)

การสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศสามารถก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ เนื่องจากพ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่เคยให้ข้อมูลแก่ลูกเลยหรือให้ข้อมูลเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาของเด็ก เป็นเหตุให้เด็กวัยรุ่นหันไปขอข้อมูลจากเพื่อนซึ่งยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอเช่นเดียวกับตน เป็นเหตุให้ข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ผิดพลาด (Conger, 1988 อ้างถึงใน Papalia & Olds, 1995) จากการสำรวจของ Louis Harris (1986 อ้างถึงใน Papalia & Olds, 1995) พบว่าร้อยละ 30 ของวัยรุ่นอเมริกา และร้อยละ 28 ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ ไม่เคยพูดคุยกับพ่อแม่เกี่ยวกับเรื่องเพศเลยและ ร้อยละ 42 รู้สึกกังวลและกลัว ร้อยละ 64 ไม่เคยพูดเรื่องการคุมกำเนิดภายในครอบครัว และแหล่งข้อมูลความรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น ส่วนใหญ่มาจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ และเพื่อน ส่วนความรู้เรื่องเรื่องเพศที่ได้จากพ่อแม่มีน้อยมาก (วันทนีย์ วาสิกะสิน, 2527) เช่นเดียวกับ นฤมล รัตนไพจิตร (2533) พบว่า แหล่งข่าวสารที่วัยรุ่นซึ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดสงขลาได้รับ มาจากสื่อมวลชน รองลงมาคือ ครูและเพื่อน สอดคล้องกับที่ Dwyer, Leeming และ Oliver (1996) ซึ่งศึกษาสาเหตุของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมพบว่าเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากสื่อ ได้แก่ โทรทัศน์ นิตยสารสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

พ่อแม่จำเป็นต้องมีการสื่อสารอย่างเปิดเผย โดยพ่อแม่ต้องยอมรับในพฤติกรรมที่แสดงออกของวัยรุ่น เอาใจใส่ และรับฟังปัญหา เป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูกวัยรุ่น พ่อแม่ต้องให้ความสนิทสนม ให้ความเวลาและสร้างความเป็นเพื่อนที่เข้าอกเข้าใจกัน มีการสื่อสารอย่างมีเหตุผล ทำให้ลูกกล้าและอยากปรึกษาปัญหาเรื่องเพศกับพ่อแม่ ส่วนการบ่นหรือไม่สนใจพฤติกรรมของวัยรุ่นจะทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับลูกวัยรุ่นได้และยังทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นห่างเหิน (Wahlroos, 1974 อ้างถึงใน ปราณี แสตกง, 2538)

4. ความรู้เรื่องเพศ

พ่อแม่ควรเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องเพศแก่เด็กตั้งแต่วัยเด็กเล็ก เพื่อเตรียมตัวให้เข้าสู่วัยรุ่นโดยไม่มีปัญหาในการปรับตัว วัยรุ่นชายเริ่มมีการเจริญเติบโตของลูกอัณฑะ เมื่อเข้าสู่อายุ 10-13 ปี และมีการเติบโตเต็มที่เมื่ออยู่ในช่วง 17-19 ปี ทำให้มีการตื่นตัวทางเพศได้ง่ายและรวดเร็วแม้ว่าจะไม่มีสิ่งกระตุ้นทางเพศ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปร่าง ความสูง โดยเด็กชายจะเติบโตช้ากว่าเด็กหญิงประมาณ 2 ปี มีกล้ามเนื้อและไขมันใต้ผิวหนังมากกว่าเด็กหญิง เริ่มแตกเสียงหนุ่ม ส่วนวัยรุ่นหญิง จะมีการขยายขนาดของหน้าอก สะโพก มีขนขึ้นตามตัวและ อวัยวะเพศ เริ่มมีประจำเดือน มีการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน ต่อมาไขมันใต้ผิวหนัง และต่อมเหงื่อ เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาเรื่องสิวและกลิ่นตัว ซึ่งพบได้ทั้งในวัยรุ่นชายและหญิง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540)

4.1 การรักษาสุขอนามัยทางเพศ

พ่อแม่ต้องให้ข้อมูลกับลูกวัยรุ่นเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยของอวัยวะเพศ การทำความสะอาดอวัยวะเพศเป็นสิ่งที่สำคัญมากต้องดูแลทำความสะอาดอย่างถูกต้องเพราะบริเวณอวัยวะเพศมีขนปกคลุม และยังอยู่ใกล้ช่องขับถ่ายปัสสาวะและ ทวารหนัก ถ้าทำความสะอาดไม่หมดจะทำให้เกิดความสกปรกและ ติดเชื้อได้ง่าย

ผู้ชาย ควรทำความสะอาดอวัยวะเพศวันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็นด้วยน้ำและสบู่แล้วเช็ดให้แห้ง โดยเฉพาะบริเวณคอและใต้หนังหุ้มปลายอวัยวะเพศ มีการ зудหรือติ่งหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศ เพื่อทำความสะอาดส่วนที่อยู่ข้างใต้

ผู้หญิง ควรทำความสะอาดอวัยวะเพศ วันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น ด้วยน้ำและสบู่ ทุกครั้งที่เข้าห้องน้ำหลังปัสสาวะหรืออุจจาระ แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดใช้กระดาษชำระซับให้แห้งจากข้างหน้าไปข้างหลัง ระหว่างมีประจำเดือนควรใช้ผ้าอนามัยและเปลี่ยนบ่อยๆ เท้าที่จำเป็นต้องเปลี่ยนไม่ควรอาบน้ำในอ่างน้ำหรือแม่น้ำลำคลอง เนื่องจากช่วงมีประจำเดือนปากมดลูกเปิดทำให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย (ช่อฟ้า มั่นการ, หทัยรัตน์ สุดา, สุภาพรรณ สิงห์เหาะ และสมศักดิ์ เวียงย่างกุ้ง, 2543)

4.2 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ กามโรค หนองใน ซิฟิลิส เริมและโรคเอดส์ ฯลฯ อาการที่พบเช่น มีความผิดปกติที่อวัยวะเพศ มีแผล แสบคัน และอาจมีหนองไหลออกจากท่อปัสสาวะหรือช่องคลอด พ่อแม่ควรอธิบายให้ความรู้ถึงวิธีการป้องกันโรคติดต่อ หลีกเลี่ยงการสำส่อนทางเพศ รู้จักดูแลรักษาสุขอนามัยทางเพศ สวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ งดการมีเพศสัมพันธ์ขณะที่เป็นโรค และ ควรไปพบแพทย์ (ช่อฟ้า มั่นการ และคณะ, 2543)

4.3 การคุมกำเนิด

พ่อแม่ควรให้ความรู้ถึงวิธีการคุมกำเนิดในวัยรุ่นหญิง เช่น การใส่ยาเม็ดคุมกำเนิดทั้งก่อนและหลังมีเพศสัมพันธ์ การฉีดยา การฝังแร่ และในวัยรุ่นชายได้แก่ การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ในการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และป้องกันการตั้งครรภ์ (ช่อฟ้า มั่นการ และคณะ, 2543)

4.4 ความต้องการทางเพศ และการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนในร่างกาย ทำให้วัยรุ่นมีอาการ และมีความต้องการทางเพศสูง วัยรุ่นชายเกิดการแข็งตัวของอวัยวะเพศได้ง่าย เกิดการฝันเปียกในตอนกลางคืน วัยรุ่นชายมักใช้วิธีการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง โดยวิธีการเสียดสีเบา ๆ หรือบีบถูแรง ๆ บริเวณปลายอวัยวะเพศ หรือ อ่านหนังสือ ดูวิดีโอที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์จนทำให้เกิดการหลั่งอสุจิ

ในวัยรุ่นหญิง การสัมผัสบริเวณหัวนม หน้าอก และบริเวณปุ่มคลิตอริส เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีปลายประสาทจำนวนมาก ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศ (ช่อฟ้า มั่นการ และคณะ, 2543)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. อายุของพ่อแม่

เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผู้สนใจศึกษา อายุของพ่อแม่ในขณะที่ลูกเป็นวัยรุ่น มีความสำคัญมาก เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีต่อครอบครัว และยังมีผลต่อการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของวิมลรัตน์ จงเจริญ (2529) ที่พบว่าอายุของพ่อแม่มีผลต่อความรู้เรื่องเพศ และการปฏิบัติของพ่อแม่ในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) ที่ ทำการศึกษาบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พ่อที่มีอายุมากจะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้แก่ลูกสาวมากกว่าพ่อที่มีอายุน้อย และยังพบว่าแม่ที่มีอายุ 31 – 50 ปี ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาว อาจเป็นเพราะมีความคล้ายคลึงกันทั้งวุฒิภาวะทางปัญญาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับมา

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการศึกษาของอัญชลี อยู่พรหม (2543) ที่ทำการศึกษาคำถาม และเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตมัธยม ที่มีต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน พบว่า พ่อแม่ที่มีอายุน้อยมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมากกว่าพ่อแม่ที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่ที่มีอายุน้อย มีการแสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อให้เข้ากับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศระหว่างคนรุ่นเดียวกันและการที่พ่อแม่อายุมากขึ้น ทำให้การเรียนรู้ทางสังคมและการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ลดลง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปราโมทย์ ปานกำเนิด (2531) ที่พบว่า พ่อแม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีอายุต่างกัน มีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้านไม่แตกต่างกัน

2. ระดับการศึกษาของพ่อแม่

เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผู้สนใจศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสิ่งแวดล้อมทางสังคมทำให้บุคคลมี ความแตกต่างกันในด้านคุณลักษณะและสภาพแวดล้อม เพราะการศึกษาช่วยให้บุคคลรู้จักใช้ความรู้ และความคิดของตนในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกุลชลี ภูมรินทร์ (2535) พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาสูงมีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้านดีกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี อยู่พรหม (2543) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความรู้เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมากกว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปราโมทย์ ปานกำเนิด (2531) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาตรีมีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้านสูงกว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของสุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) ที่พบว่า แม่ที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีความรู้ในการเลี้ยงดูลูกสูง เช่นเดียวกับการศึกษาของน้อมฤดี จงพยุหะ (2518 อ้างถึงใน จรรยา เศรษฐบุตร, 2536) ที่พบว่า พ่อที่มีการศึกษาดีย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และแนะแนวลูกได้ดีกว่าพ่อที่มีการศึกษาน้อย สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ โสพิน สุวรรณ (2535) ที่พบว่า พ่อที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่าพ่อที่มีระดับการศึกษาต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการศึกษามีอิทธิพลต่อความคิดและความเชื่อของมนุษย์ เพราะการศึกษาก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อันนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดำเนินชีวิต เช่นเดียวกับการศึกษาของ Lawan (1985 อ้างถึงใน ปราณี แสดคง, 2538) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของพ่อมีความสัมพันธ์กับปัญหาส่วนตัวของนักเรียน กล่าวคือ พ่อที่มีระดับการศึกษาสูง มีความสนใจ เอาใจใส่และส่งเสริมการเรียนของเด็กนักเรียนอย่างเต็มที่มากกว่าพ่อที่มีการศึกษาต่ำ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Enright (1980 อ้างถึงใน โสภณัท นุชนาถ, 2542) พบว่าพ่อเป็นต้นแบบของความเป็นชายให้แก่ลูก ซึ่งถ้าพ่อให้ความรักเอาใจใส่มีเวลาให้กับลูกจะเป็นต้นแบบของความเป็นชาย ซึ่งช่วยให้ลูกชายเจริญเติบโต มีความมั่นคงในการเข้าสังคม และมีวุฒิภาวะด้านอารมณ์ที่มั่นคงได้ และสอดคล้องกับ อัมพร ไชยตระกูล (2537) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ควรเป็นผู้สอนเพศศึกษาให้แก่ลูกของตนโดยพ่อควรสอนเพศศึกษาให้ลูกชาย และแม่ควรสอนเพศศึกษาให้ลูกสาว เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Bronfenbrenner (1982 อ้างถึงใน วันเพ็ญ พิศาลพงศ์, 2526) ที่พบว่า แม่ที่มีการศึกษาสูงมีผลบวกต่อการอบรมสั่งสอนลูกสาวมากกว่าลูกชาย อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Koblinsky & Atkinson (1982) ที่ทำการสำรวจความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีลูกอายุ 3-5 ปี ถึงแผนในการให้ความรู้เรื่องเพศแก่ลูกในอนาคต พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่ที่มีการ

ศึกษาระดับปริญญาตรี จะสอนเรื่องการเกิดความแตกต่างระหว่างเพศ กระบวนการสืบพันธุ์มากกว่าเรื่องอื่น และพบว่าร้อยละ 90 ของพ่อจะสอนเรื่องเพศกับลูกชายมากกว่าลูกหญิง และแม่จะสอนเรื่องเพศกับลูกหญิงมากกว่าลูกชาย

อย่างไรก็ตามผลผลการศึกษาของ กัญชลี ศรพรหม (2541) พบว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของซูลีพร อินทรไพบูลย์ (2536) ที่พบว่า พ่อที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน

3. อาชีพของพ่อแม่

เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากระดับการศึกษาของบุคคล และมีความเกี่ยวข้องกับรายได้ อาชีพที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและส่งผลให้พ่อแม่มีเวลาในการดูแลลูกแตกต่างกันออกไป จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ามีผู้สนใจศึกษาอาชีพของพ่อแม่เพียงเล็กน้อยดังผลการศึกษาของ ศุภาศิริ การิกานุจน์ (2541) พบว่าพ่อแม่ที่ออกไปทำงานนอกร้านจะมีผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัวทำให้พ่อแม่และลูกมีเวลาให้กันและกันน้อยลง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ สนั่น ประจงจิต (2515 อ่างถึงใน ปราโมทย์ ปานกำเนิด, 2531) ที่พบว่าพ่อแม่ที่มีอาชีพต่างกันมีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้พ่อแม่จำเป็นต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ เพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้มีเวลาในการดูแลลูกน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับอัญชลี อยู่พรหม (2543) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีอาชีพต่างกันมีความรู้และเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของซูลีพร อินทรไพบูลย์ (2536) ที่พบว่าพ่อแม่ที่ประกอบอาชีพต่างกันมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นไม่แตกต่างกัน

4. รายได้ของพ่อแม่

เป็นปัจจัยหนึ่งที่มักนำมาศึกษาเนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูลูก และผู้วิจัยคิดว่าน่าจะส่งผลต่อการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ามีผู้สนใจศึกษารายได้ของพ่อแม่ดังนี้

ผลการศึกษาของวิมลรัตน์ จงเจริญ (2529) ที่พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้สูงจะมีการให้ความรู้เรื่องเพศดีกว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของสุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) ที่พบว่าแม่ที่มีรายได้สูงจะมีความรู้ในการเลี้ยงดูลูกวัยเด็กได้ดีกว่าแม่ที่มีรายได้ปานกลาง

และรายได้ต่ำซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โสพิน สุวรรณกุล (2535) ที่พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับบทบาทของพ่อในการเลี้ยงดูลูกในวัยขวบปีแรก

มีผู้สนใจศึกษามากมายเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานในวัยรุ่น ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ซึ่งเป็นผลมาจากการสื่อสารการสอนเพศศึกษาให้กับลูกวัยรุ่น ดังผลการศึกษาของ Moore & Chanselansdule (2001) ที่พบว่า วัยรุ่นหญิงอเมริกันร้อยละ 65 เริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 16 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี คติอานุรักษ์ (2535) พบว่า นักศึกษาชายวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกต่ำสุดอยู่ที่อายุ 12 ปี และพบว่าอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่พบมากคือ 15-17 ปี และในการศึกษาเรื่องเดียวกันในนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน พบว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 16.7 ปี (ปวีณา สายสูง, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Dwyer, Leeming & Oliver (1996) ที่พบว่า นักเรียนอเมริกันชายระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 15.5 ปี และของวัยรุ่นหญิงคือ 16 ปีซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเอกรงค์ ภาณุพงษ์ และกนกวลี ตริวัฒน์กุล (2546) ที่พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานครมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยเฉลี่ยอยู่ที่อายุ 16 ปี นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ ชวนชม สกนธวัฒน์ และคณะ (2530) ที่พบว่าร้อยละ 74 ของนักเรียนชายและร้อยละ 31 ของนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์โดยไม่แต่งงาน

ส่วนปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียนนั้น จากการศึกษาของสรिता วรรณวงศ์ (2528) พบว่ากลุ่มมารดาวัยรุ่นไทย มีอายุต่ำกว่า 18 ปีมีการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจร้อยละ 21.4 และ ร้อยละ 5 ของจำนวนการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจเคยทำแท้งมาก่อน และปัญหาเรื่องเพศที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และจำนง วิบูลย์ศรี (2534) ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารของวัยรุ่น พบว่าร้อยละ 60 ได้รับข่าวสารจากการดูภาพต้องห้าม ร้อยละ 39.3 มาจากการดูภาพที่แสดงการร่วมเพศหรือภาพโป๊จากวีดีโอ รวมทั้งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความรู้ในเรื่องเพศของนักเรียนชายมากที่สุด โดยเฉพาะการดูภาพโป๊และเที่ยวโสเภณี สำหรับนักเรียนหญิงได้รับความรู้มาจากครู และเพื่อนสนิทซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สกล วรเจริญศรี (2545) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น พบว่าการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของจรรยา เศรษฐบุต (2536) ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัวและอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศ

ของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การที่วัยรุ่นเปิดรับข่าวสารมากมีผลให้วัยรุ่นได้รับความรู้ด้านเพศศึกษาจากภายนอกมาก ทำให้มีค่านิยมทางเพศในด้านการระมัดระวังตัว ไม่ปล่อยตัวทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับนิศารัตน์ ทองอุปการ (2538) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวและเจตคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่ของครอบครัวที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิด มีทัศนคติต่อเรื่องเพศในเชิงบวกและปานกลาง ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อต่าง ๆ นั้น พบว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ความรู้เรื่องเพศมากที่สุด และผลการศึกษาของอุไร สุมาวีธรรม (2545) พบว่า การให้ข้อมูลของสื่อมักเป็นสื่อที่ปลูกอารมณ์ทางเพศหรือให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง พ่อแม่จึงควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยรุ่นเพื่อป้องกันพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

5. ปัจจัยด้านลักษณะนิสัยของพ่อแม่ตามการรับรู้ของวัยรุ่น

ลักษณะนิสัยของพ่อแม่โดยรวมมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น ดังผลการศึกษาของ ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2527) ที่ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทยด้านร่างกายพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตน โดยวัยรุ่นหญิงมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต ของทรงอก สะโพก การมีสิ่ว การมีประจำเดือน และ ขอคำแนะนำจากพ่อแม่ ส่วนวัยรุ่นชายจะไม่มี ความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงของเสียง ขนตามตัว หนวดเครา สิว กลุ่มที่มีความกังวลจะขอคำแนะนำจากพ่อแม่ ยกเว้นวัยรุ่นตอนปลายที่มักจะหาหนังสือมาอ่านหาความรู้เอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hockenberry & Richman (1996) ที่ศึกษาอิทธิพลของลักษณะทางครอบครัวและวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อ HIV และพฤติกรรมที่ลดความเสี่ยง พบว่าแม่มีความรู้ในเรื่องเพศน้อยและขาดการเตรียมการสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศให้กับลูก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jordan, Price, & Fitzyeruld (2000) ที่ศึกษาการรับรู้ของพ่อแม่ในชนบทเกี่ยวกับลักษณะและระดับของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นพบว่า พ่อแม่ร้อยละ 94 สอนลูกวัยรุ่นเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 65 พูดคุยกับลูกเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 46 พูดถึงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 40 พูดถึงการมีคู่นอน และพ่อแม่ร้อยละ 80 เชื่อว่าการสอนเพศศึกษาเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Lehr, Dilorin, Dudles, & Lipana (2000) ที่ทำการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และวัยรุ่นต่อการสื่อสารและการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย พบว่า เด็กหญิงจะมีการสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศกับพ่อแม่มากกว่าเด็กชาย เด็กหญิงจะสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศกับแม่มากกว่าพ่อ และเด็กชายจะสื่อสารกับพ่อมากกว่าแม่ ในการใช้ถุงยางอนามัยพบว่า

เด็กชายมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าเด็กหญิง และมีความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของ Fisher (1986) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารของพ่อแม่กับลูกเกี่ยวกับเรื่องเพศและความรู้เกี่ยวกับการสืบพันธุ์ การคุมกำเนิด และทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่น พบว่า กลุ่มพ่อแม่ที่มีระดับการสื่อสารสูงมีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของพ่อแม่กับลูกสูงกว่า กลุ่มพ่อแม่ที่มีระดับการสื่อสารต่ำ ส่วนความรู้เกี่ยวกับเรื่องการคุมกำเนิด พบว่าในกลุ่มพ่อแม่ที่มีระดับการสื่อสารสูงและกลุ่มพ่อแม่ที่มีระดับการสื่อสารต่ำ ไม่มีความแตกต่างกัน

นอกจากนั้น Moore, Peterson, & Furstenberg (1986) ได้ศึกษาทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น พบว่าการพูดคุยสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศกับลูกจะช่วยลดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสได้

ผลการศึกษาของ Weinstein & Thornton (1989) พบว่า การที่ลูกได้ใกล้ชิดกับพ่อแม่จะมีการสื่อสารภายในครอบครัวเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ลูกยอมรับค่านิยมของพ่อแม่ นอกจากนี้ยังพบว่า การที่แม่ได้พูดคุยเรื่องเพศกับลูกสาว มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยสามารถป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูก พบว่าวัยรุ่นมีการสื่อสารเรื่องเพศกับแม่มากกว่าพ่อ และลูกสาวมีการสื่อสารเรื่องเพศกับแม่มากกว่าลูกชาย (Rosenthal & Feldman, 1999; Raffaelli, Bogenschneide & Flood, 1998; Lehr, Dilorin, Dudles, & Lipana, 2000)

การที่พ่อแม่ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำที่ถูกต้องกับลูกนั้น พบว่าพ่อแม่ที่มีความใกล้ชิด รักใคร่กลมเกลียว ให้ความสนใจต่อความต้องการของลูก อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นจะทำให้ลูกเกิดความประทับใจ (จรรยา เศรษฐบุตร, 2536) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุไร สุมาริธรรม (2545) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ควรให้คำแนะนำเรื่องเพศอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัยและการรับรู้ของวัยรุ่น คอยให้กำลังใจ ให้ความเข้าใจ เมื่อวัยรุ่นผิดพลาดหรือสับสนวุ่นวายไม่มั่นใจ สอดคล้องกับการศึกษาของสุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2531) ที่กล่าวว่าเมื่อเด็กเผชิญปัญหาพฤติกรรมทางเพศ พ่อแม่ควรให้ความสนใจและการให้ความช่วยเหลือจะช่วยให้วัยรุ่นประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับพัชรินทร์ วินัยกุลพงศ์ (2546) ที่พบว่าเมื่อเกิดปัญหาภายในครอบครัวจะช่วยเหลือกัน ร่วมกันต่อสู้ไม่ทอดทิ้ง ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Collins & Harper (1978 ; Crow & Crow, 1956 อ้างถึงในโสภณัท นุชนาถ, 2542) ที่พบว่า พ่อแม่ที่สนับสนุนให้กำลังใจลูกในการกระทำสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้ลูกพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง วัยรุ่นต้องการให้พ่อแม่ยอมรับและไว้วางใจในตัวเขา ยอมรับในข้อผิดพลาด ไม่วิพากษ์

วิจารณ์การกระทำของวัยรุ่น และสอดคล้องกับ แนวคิดของวันทนี วาลิกะลิน (2537) ที่พบว่า พ่อแม่ควรให้ความจริงใจกับเด็ก ถ้าเด็กกระทำสิ่งที่ผิด พ่อแม่ก็พร้อมที่จะให้อภัย ให้กำลังใจ ไม่ซ้ำเติม

จันทรวิภา ดิลกสัมพันธ์ (2543) ได้เสนอเนื้อหาทางเพศที่พ่อแม่ควรปลูกฝังให้เด็กวัยรุ่น ตอนปลาย (16-20 ปี) ดังนี้ พ่อแม่ควรปลูกฝังให้ลูกมีเจตคติที่ดีทั้งต่อตนเองและต่อเพศตรงข้าม สอนให้ลูกเข้าใจว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เสมอ เพราะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ แต่การมีเพศสัมพันธ์กันควรอยู่ในขอบเขตที่ถูกต้องเหมาะสม ควรสอนให้เข้าใจถึงอันตรายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สอนให้ลูกรู้จักและเข้าใจถึงวิธีการคุมกำเนิด และควรปลูกฝังให้ลูกเข้าใจถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดีโดยเริ่มต้นตั้งแต่การรู้จักเลือกคู่ครองอย่างถูกต้อง

นอกจากนี้สุชาติ โสมประยูรและวรรณ โสมประยูร (2531) ได้กล่าวว่า การสอนเรื่องเพศของพ่อแม่หรือผู้ปกครองแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทแรกไม่ยอมสอนเรื่องเพศให้แก่เด็ก โดยพ่อแม่มีความเชื่อและความเข้าใจผิดคิดว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ น่าละอาย ไม่ควรพูดถึง

ประเภทที่สองคือ ยินดีสอนให้แก่เด็กโดยแบ่งออกไปได้อีก 2 แบบคือ แบบหนึ่งมีเรื่องที่จะอบรมสั่งสอน แต่มักเป็นเรื่องความเชื่อและความเข้าใจที่ผิด และอีกแบบหนึ่งเป็นพ่อแม่ที่อบรมสั่งสอนเรื่องเพศแก่เด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพราะมีความรู้เรื่องเพศดี

นอกจากนั้นผลการศึกษาของประทีน ชงัดเวช (2535) พบว่า พ่อแม่มีบทบาทในการให้ความรู้และคำแนะนำแก่ลูก เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องของค่านิยมและความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านทางครอบครัว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมศรี สุกุลนันทน์ (2528 อ้างถึงใน จรรยา เศรษฐบุตร, 2536) ที่กล่าวว่า พ่อแม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเพียงพอ มีเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ ทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีกับลูก อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Teevan & James (1972) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ต่อการปล่อยตัวทางเพศของลูก พบว่า นักศึกษาที่ได้รับคำสั่งสอนจากพ่อแม่มากจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศน้อยกว่า นักศึกษาที่พ่อแม่ไม่ได้สั่งสอนชี้แจง และ ผลการศึกษาของ Adeyemo & Brieger (1995) ที่พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการสอนเรื่องเพศที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของร่างกายในวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ การเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ การตั้งครรรภ์ การคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพราะเห็นว่าจะเป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bell (1981) ที่พบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่มักพูดถึงเรื่องเพศสัมพันธ์กับลูกอย่างคลุม

เครือข่าย ไม่ชัดเจน ไม่มีการอธิบายรายละเอียดหรือยกตัวอย่างให้ฟัง สอดคล้องกับการศึกษาของศุภาศิริ การิกาญจน์ (2541) ที่พบว่า พ่อมากกว่าร้อยละ 60 ไม่เคยพูดถึงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความรู้สึกทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์และการคุมกำเนิดกับลูกสาว อาจเป็นเพราะพ่อมีความลำบากใจที่จะพูดกับลูกสาว เนื่องจากความแตกต่างระหว่างเพศและความรู้ที่พ่อเคยได้รับในอดีต

ในด้านการรับฟังความคิดเห็นของลูกและแสดงความคิดเห็นพบว่า พ่อแม่ควรส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น พ่อแม่ควรรับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นอย่างเข้าใจไม่ตำหนิหรือปฏิเสธความคิดเห็นของวัยรุ่น โดยยังไม่ได้ทราบเหตุผลหรือมีข้อมูล พ่อแม่ควรส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่น รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยพ่อแม่เป็นผู้ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาเมื่อลูกพบปัญหาหรือกังวลใจ สอดคล้องกับผลการศึกษาของอัมพล สุอำพันธ์(2534) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ที่รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ลูกแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับลูก จะทำให้ลูกเกิดความไว้วางใจ มีความไว้วางใจเชื่อใจกันก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่กับลูก และความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จะมีผลทำให้ครอบครัวมีความสุขที่แท้จริง มีความมั่นคง รวมทั้งทำให้ลูกวัยรุ่นเกิดความอบอุ่น กล้าปรึกษาปัญหาต่าง ๆ และปัญหาทางเพศกับพ่อแม่ด้วย สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของนรา สมประสงค์ (2520) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มักยกเอาการกระทำของวัยรุ่นไปเปรียบเทียบกับพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน ย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเริ่มมีความคิดที่จะแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัว ทั้งด้านความคิดและการกระทำ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Melgosa (2001) ที่พบว่า ในการสื่อสารเรื่องเพศ เด็กวัยรุ่นต้องการให้พ่อแม่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางเพศกับเขา ควรรับฟังความคิดเห็น และเข้าใจความคิดของวัยรุ่นซึ่งส่งผลให้การสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่นทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526) ที่พบว่า วัยรุ่นควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆกับพ่อแม่ จะเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับสุชาติ โสมประยูรและวรรณิ โสมประยูร (2531) และ Feldman & Rosenthal (2000) ที่กล่าวว่า ถ้าพ่อแม่เปิดโอกาสให้ลูกได้อภิปรายหรือซักถามปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเสรีจะช่วยให้การตอบปัญหาในเรื่องเพศได้ผลดียิ่งขึ้น

ในด้านการมีความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น รับฟังความคิดเห็นของลูกรวมทั้งสนับสนุนให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัว ทำให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวในสังคม มีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ดี (Baumrind, 1974 อ้างถึงใน พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และคณะ, 2545) สอดคล้องกับวันทนี วาสิกะสินและคณะ (2537) ที่พบว่า การที่พ่อแม่จะถ่าย

ทอดความรู้เรื่องเพศให้แก่ลูกได้นั้น พ่อแม่ต้องมีความรู้ในเรื่องเพศ มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก สอดคล้องกับการศึกษาของศุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) ที่พบว่า พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก มีความใกล้ชิดลูก สามารถพูดคุยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในเรื่องเพศได้ดีกว่า พ่อแม่ที่มีความสัมพันธ์ห่างเหิน อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของอุดม ลำอาจค์กุล (2519 อ้างถึงใน กัญชลี ศรพรหม, 2541) ที่พบว่า พ่อที่มีความใกล้ชิดกับลูกให้ความสนทนเหมือนเพื่อนจะทำให้มีโอกาสพูดคุยเรื่องเพศกับลูกได้มากขึ้น แต่ถ้าวัยรุ่นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจเอาใจใส่มากเกินไป (Overprotection) จะทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง รู้สึกอึดอัดไม่พอใจพ่อแม่ เอาแต่ใจตัวเอง (อังสนา เปะชนะนท์, 2537) ด้วยเหตุผลที่ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบให้พ่อแม่มาก้าวร้าว หรือรบกวนกับชีวิตของเขา (อุไร สุมาธิธรรม, 2545) สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชาติ โสมประยูรและวรรณิ โสมประยูร (2537) ที่พบว่า พ่อแม่ไม่ควรปกป้องคุ้มครองเด็กมากเกินไป ควรลดการปกป้องคุ้มครองเด็กลง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้ช่วยเหลือตัวเองมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Melgosa (2001) ทำให้เด็กเผชิญปัญหาการปรับตัวเข้าสู่สังคม และการศึกษาของ Ary (1999) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น พบว่า ครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ค่อยให้ความสนใจลูก รวมทั้งอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนสามารถพยากรณ์พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นโดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ความล้มเหลวทางการเรียนและใช้สารเสพติดของวัยรุ่น อันส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่สนับสนุนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ พบว่า มีปัจจัยต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแนะนำพ่อแม่ในเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

- 1.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนสหศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดของกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 2.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรของการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) มีจำนวน 48 ตัวแปร ดังนี้

1. อายุของพ่อ
 - 1.1 พ่อที่มีอายุ 30-39 ปี
 - 1.2 พ่อที่มีอายุ 40-49 ปี
 - 1.3 พ่อที่มีอายุ 50-59 ปี
 - 1.4 พ่อที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป
2. ระดับการศึกษาของพ่อ
 - 2.1 ประถมศึกษา
 - 2.2 มัธยมศึกษา
 - 2.3 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 - 2.4 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
3. อาชีพของพ่อ
 - 3.1 พ่อบ้าน
 - 3.2 ค้าขายหรือกิจการส่วนตัว
 - 3.3 รับจ้าง
 - 3.4 รัฐวิสาหกิจ
 - 3.5 รับราชการ
 - 3.6 อื่น ๆ
4. รายได้ของพ่อ
 - 4.1 ไม่มีรายได้
 - 4.2 ต่ำกว่า 5,000 บาท
 - 4.3 5,000-10,000 บาท
 - 4.4 10,001-15,000 บาท
 - 4.5 มากกว่า 15,000 บาท
5. อายุของแม่
 - 5.1 แม่ที่มีอายุ 30-39 ปี
 - 5.2 แม่ที่มีอายุ 40-49 ปี
 - 5.3 แม่ที่มีอายุ 50-59 ปี
 - 5.4 แม่ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

6. ระดับการศึกษาของแม่
 - 6.1 ประถมศึกษา
 - 6.2 มัธยมศึกษา
 - 6.3 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 - 6.4 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
7. อาชีพของแม่
 - 7.1 แม่บ้าน
 - 7.2 ค้าขายหรือกิจการส่วนตัว
 - 7.3 รับจ้าง
 - 7.4 รัฐวิสาหกิจ
 - 7.5 รับราชการ
8. รายได้ของแม่
 - 8.1 ไม่มีรายได้
 - 8.2 ต่ำกว่า 5,000 บาท
 - 8.3 5,000-10,000 บาท
 - 8.4 10,001-15,000 บาท
 - 8.5 มากกว่า 15,000 บาท

(รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่อยู่ในภาคผนวก ค.)

ลักษณะนิสัยของพ่อแม่ตามการรับรู้ของลูกวัยรุ่น

9. การให้ความสนใจต่อความต้องการของลูก
10. การให้โอกาสลูกซักถามและแสดงความคิดเห็น
11. การให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกเกิดปัญหา
12. การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำที่ถูกต้อง
13. การเป็นผู้ฟังที่สงบและเข้าใจความคิดของลูก
14. การให้ความสนิทสนมและพุดคุยของลูก
15. การเข้าใจความรู้สึกแม้ไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรม
16. การให้กำลังใจและไม่ทำให้ลูกอับอาย
17. รับฟังความคิดเห็นของลูกและเสนอความคิดเห็น

18. สนับสนุนให้มีความรับผิดชอบและเป็นตัวของตัวเอง

19. การมีความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น ตามการรับรู้ของลูก แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1 กลุ่มวัยรุ่นที่พ่อแม่มีการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกในระดับสูง

2.2 กลุ่มวัยรุ่นที่พ่อแม่มีการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกในระดับต่ำ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนสหศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 ของโรงเรียนในสังกัดของกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยของพ่อแม่ หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่ ได้แก่ อายุของพ่อ อายุของแม่ ระดับการศึกษาของพ่อ ระดับการศึกษาของแม่ อาชีพของพ่อ อาชีพของแม่ รายได้ของพ่อ รายได้ของแม่ ลักษณะนิสัยของพ่อแม่ตามการรับรู้ของลูกวัยรุ่น

1. อายุของพ่อ หมายถึง อายุจริงของพ่อที่นับจำนวนเต็มเป็นปี โดยนับจากวันเกิดจนถึงวันที่ทำการวิจัย

2. อายุของแม่ หมายถึง อายุจริงของแม่ที่นับจำนวนเต็มเป็นปี โดยนับจากวันเกิดจนถึงวันที่ทำการวิจัย

3. ระดับการศึกษาของพ่อ หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของพ่อ

4. ระดับการศึกษาของแม่ หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของแม่

5. อาชีพของพ่อ หมายถึง หน้าที่การงานของพ่อที่ทำเป็นประจำและเป็นแหล่งที่มาของรายได้

6. อาชีพของแม่ หมายถึง หน้าที่การงานของแม่ที่ทำเป็นประจำและเป็นแหล่งที่มาของรายได้

7. รายได้ของพ่อ หมายถึง เงินรายได้ทั้งหมดของพ่อที่ยังไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ

8. รายได้ของแม่ หมายถึง เงินรายได้ทั้งหมดของแม่ที่ยังไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ (ได้มาจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่)

9. ลักษณะนิสัยของพ่อแม่ตามการรับรู้ของลูกวัยรุ่น หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของพ่อแม่ตามการรับรู้ของลูกวัยรุ่น วัดได้จากคะแนนแบบสอบถามลักษณะนิสัยของพ่อแม่ตามการรับรู้ของลูกวัยรุ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 11 องค์ประกอบดังนี้

9.1 การให้ความสนใจต่อความต้องการของลูก หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ความสนใจดูแลและติดตามความต้องการของลูก เช่น พ่อแม่สนใจซักถามเกี่ยวกับเพื่อนที่ท่่านคบหา

9.2 การให้โอกาสลูกซักถามและแสดงความคิดเห็น หมายถึง การที่พ่อแม่ให้โอกาสหรือเปิดโอกาสให้ลูกซักถาม มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

9.3 การให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกเกิดปัญหา หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อลูกเกิดปัญหาโดยการให้ข้อมูลคำแนะนำและแนวทางแก้ไข เช่น พ่อแม่ให้ข้อมูลและอธิบายเหตุผลของการผิดพลาดกับท่่านเมื่อท่่านเกิดปัญหา

9.4 การให้ข้อมูลหรือคำแนะนำที่ถูกต้อง หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ข้อมูล คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อลูก เช่น พ่อแม่แนะนำให้ท่่านใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา ร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ช่วยทำงานบ้าน

9.5 การเป็นผู้ฟังที่สงบและเข้าใจความคิดของลูก หมายถึง การที่พ่อแม่เป็นผู้ฟังที่สงบ ไม่เอะอะโวยวาย พยายามเข้าใจความคิดของลูก เมื่อลูกเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง เช่น พ่อแม่ตั้งใจรับฟังปัญหาหรือข้อข้องใจอย่างสงบ

9.6 การให้ความสนิทสนมและพูดคุยกับลูก หมายถึง พ่อแม่ให้ความเป็นกันเองสนิทสนม พูดคุยกับลูกได้ทุกเรื่อง เช่น พ่อแม่พูดคุย พยอกล้อ และเป็นกันเองกับท่่าน

9.7 การพยายามเข้าใจความรู้สึกแม้จะไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรม หมายถึง พ่อแม่เข้าใจและยอมรับในพฤติกรรมต่าง ๆ ของลูก แม้จะเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวไม่เหมาะสม และไม่ตรงกับความต้องการของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่เข้าใจ และยอมรับลักษณะการแต่งกายของวัยรุ่นแม้จะรู้สึกขัดหูขัดตาก็ตาม

9.8 การให้กำลังใจและไม่ทำให้ลูกอับอายขายหน้า หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจลูกในเรื่องต่าง ๆ ในการเผชิญปัญหา ให้เกียรติและไม่ทำให้ลูกอับอายผู้อื่น เช่น พ่อแม่ไม่หัวเราะเยาะหรือทำให้ท่่านอับอายเมื่อท่่านมีเรื่องปรึกษา

9.9 รับฟังความคิดเห็นของลูกและเสนอความคิดเห็น หมายถึง การที่พ่อแม่เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของลูก ไม่บังคับขู่เข็ญ รวมทั้งเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ถูกต้องเหมาะสมกับลูก

9.10 การสนับสนุนให้มีความรับผิดชอบและเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง พ่อแม่สนับสนุนส่งเสริมให้ลูกมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเปิดโอกาสให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง เช่น พ่อแม่สนับสนุนให้ท่านตัดสินใจด้วยตัวเอง

9.11 การมีความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว หมายถึง พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นรักใคร่กลมเกลียว เสียสละเวลาให้กับลูก และเป็นทีปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ กับลูก เช่น พ่อแม่เสนอให้ทุกคนในครอบครัวดูแลซึ่งกันและกันและกันยามเจ็บป่วย

10. การสื่อสารเรื่องเพศ หมายถึง พ่อแม่ให้ข้อมูล ความรู้เรื่องเพศตามความการรับรู้ของลูก วัดได้จากคะแนนแบบสอบถามการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นตามการรับรู้ของลูกผู้วิจัยได้แบ่งการสื่อสารเรื่องเพศออกเป็น 6 ด้านดังนี้

10.1 การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายและการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของวัยรุ่นตั้งแต่ก่อนเข้าสู่วัยรุ่นเพื่อช่วยให้ลูกปรับตัวได้อย่างเหมาะสม มีการดูแลทำความสะอาดอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายรวมทั้งอวัยวะสืบพันธุ์ โดยเปิดโอกาสให้ลูกซักถามเมื่อมีข้อสงสัย และแสดงความคิดเห็น เช่น พ่อแม่อธิบายให้ท่านฟังว่าการมีประจำเดือนครั้งแรกในผู้หญิง หรือการที่ผู้ชายมีน้ำอสุจิไหลออกมาขณะหลับ (การฝันเปียก) ถือว่าเป็นเรื่องปกติ

10.2 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเปิดโอกาสให้ลูกซักถามและแสดงความคิดเห็น เช่น พ่อแม่อธิบายให้ท่านฟังว่าไม่ควรสำส่อนทางเพศ เพราะอาจเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้

10.3 การคุมกำเนิด หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด อุปกรณ์ในการคุมกำเนิด โดยเปิดโอกาสให้ลูกซักถามและแสดงความคิดเห็น เช่น พ่อแม่เปิดโอกาสให้ท่านซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิด

10.4 ความต้องการทางเพศ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับความต้องการทางเพศ วิธีการจัดการกับความต้องการทางเพศ โดยเปิดโอกาสให้ลูกซักถามและแสดงความคิดเห็น เช่น พ่อแม่ให้ข้อมูลแก่ท่านว่า ความรู้สึกทางเพศ หรือความต้องการทางเพศ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนในร่างกาย

10.5 การสำเร็จความใคร่ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ลูกซักถามและแสดงความคิดเห็น เช่น พ่อแม่อธิบายให้ท่านฟังว่า การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ แต่ไม่ควรหมกมุ่นจนเกินไป

10.6 สื่อ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งได้จาก พ่อแม่ ครู เพื่อน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หนังสือ ตำรา โทรทัศน์ วีดีโอ วีดีโอซีดี รายการวิทยุ อินเทอร์เน็ต เช่น พ่อแม่ร่วมอ่านหรือชมเนื้อหาเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ รวมทั้งให้คำแนะนำอย่างถูกต้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยของพ่อแม่ที่สัมพันธ์กับ การสื่อสารเรื่องเพศกับลูกวัยรุ่น
2. เพื่อให้พ่อแม่ทราบถึงลักษณะนิสัยที่เอื้ออำนวยต่อการสื่อสารเรื่องเพศ
3. เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการสื่อสารเรื่องเพศ

กับลูก